آزمون حضوری
شماره پنج

رشته انسانی

خیلی سبز! آزمون
تجربی | ریاضی | انسانی

ویژه کنکور
۱۴۰۲

AKO
گروه مشاوره و برنامه ریزی آکو

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
فلسفه	فلسفه ۱ درس ۷ - صفحهٔ ۵۰ تا ۵۷ فلسفه ۲ درس ۷ - صفحهٔ ۵۲ تا ۵۸	۲	۵	مجید پیرحسینلو	مهدی بادامه‌مه

درس ۷: ابزارهای شناخت (در وجود انسان)

تلاش فیلسوفان در این مورد
- ۱) شناسایی ابزارهای شناخت
- ۲) تعیین قلمرو کاربرد آن

ابزارهای شناخت انسان
- ۱) حس
- ۲) عقل
- ۳) قلب

۱) حس (حواس پنجگانه)	
کارکرد	● کمک به آشنایی با عالم طبیعت و بسیاری از موجودات و ویژگی‌های آن‌ها با کمک حواس پنج‌گانه. ● زندگی انسان در طبیعت، بر پایهٔ شناخت حسی و بهره‌مندی از اشیاء طبیعی و رفع نیاز براساس آن.
اعتبار	● اعتبار بسیار برای انسان به رغم خطاهای گاه‌به‌گاه در شناخت حسی (پی بردن به خطای حس با کمک خود حس)
از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی	● توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها ● شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیاء ← استفاده‌های مختلف انسان از اشیای متفاوت به کمک عقل

۲) عقل	
کارکرد	درک حقایقی ناممکن از راه حواس با کمک این قوه؛ (حقایق محسوس و طبیعی + حقایق غیرمحسوس و غیرطبیعی)
شناخت تجربی	شناختی به دست آمده از همکاری عقل و حس (کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی)/ کارکرد: شناخت قوانین طبیعی و اسرار و رموز طبیعت
قاعده‌های عقلی شناخت تجربی (مورد استفادهٔ دانشمندان در هنگام بررسی داده‌های حسی)	۱) پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند، بلکه هر پدیده نیازمند علت است. ۲) هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید. ۳) طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.
نقش ارسطو و ابن سینا	● ارسطو: از اولین دانشمندان پایه‌گذار مبانی علوم تجربی، متبحر در فلسفه و دانشمند علوم طبیعی ● ابن سینا: دارای کتب متعدد در فلسفه و علوم طبیعی، تأملات عمیق در اندیشه‌های ارسطو دربارهٔ قانون علیت و ابعاد مختلف آن؛ قانون علیت پایه و اساس هر تجربه نه برآمده از تجربه و آزمایش؛ قانون علیت یکی از قواعد اولیهٔ تعقل (مورد استفاده در شناخت هر پدیده)
کارکرد دیگر عقل(شناخت احوال درون)	شناسایی حالات درونی نفس مانند شادی، درد، محبت و ... و علل پیدایش آن‌ها (کارکردی بیش از استفاده از حواس بیرونی)
شناخت عقلی	دانش‌های به دست آمده و پایه‌گذاری‌شده توسط عقل صرفاً از طریق تفکر و چینش استدلال (تعقل محض) بدون استفاده از یافته‌های تجربی؛ مانند: بسیاری از دانستنی‌های ریاضی، فلسفه (مثال برای فلسفه: شناخت ذات و صفات خدا)
فایدهٔ شناخت عقلی	امکان دست‌یابی انسان به یافته‌هایی سودمند، ولی غیر قابل تجربه دربارهٔ کل هستی و اساس قراردادن آن‌ها برای سایر دانش‌ها و استوارکردن پایه‌های زندگی خویش بر آن‌ها (فهم این یافته‌ها نیازمند فلسفه)

۳) قلب (دل)	
کارکرد	توانایی رسیدن بی‌واسطه به حقایق و کسب معرفت
معرفت شهودی	معرفت بی‌واسطه به دست آمده از طریق ابزار قلب
راه رسیدن به معرفت شهودی	۱) تقویت ایمان ۲) تعالی‌بخشیدن به نفس ۳) تهذیب نفس ۴) کمال‌طلبی همراه با عبادت خالصانه
ویژگی‌های معرفت شهودی	تدریجی و گام به گام/ بی‌واسطه: تجلی در قلب (بدون استفاده از تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی)
وجه تسمیه (علت نام‌گذاری) معرفت شهودی	دریافت حقایق توسط قلب انسان شبیه به دیدن با چشم (شهود قلبی و نه با چشم) مانند شهود آخرت در زندگی دنیایی یا شهود فرشتگان
وحی الهی؛ برترین شهود	● وحی الهی: یکی از شهودهای قلبی ویژهٔ پیامبران ● معرفت وحیانی: معارف از طرف خداوند از طریق وحی و به واسطهٔ پیامبران در اختیار بشر قرار گرفته ● دریافت کنندهٔ وحی: پیامبران الهی ● ویژگی‌های شهود وحیانی: نازل‌کردن حقایق و معانی و حتی گاهی کلمات و عبارات بر قلب پیامبر/ دریافت آن‌ها توسط پیامبر/ عدم دخل و تصرف در آن‌ها از سوی پیامبر ● قرآن: وحی خدا بر قلب آخرین پیامبر ● راه آگاهی ما از قرآن: تأمل و تدبر در آن به میزان توانایی و همت خود

درس ۷: «عقل در فلسفه، قسمت اول»

مهم‌ترین مدافعان عقل	فیلسوفان
تحولات معنا و محدودهٔ عقل	مؤثر بر تحولات فلسفه
مقصود فیلسوفان از عقل	۱) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال ۲) عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده

۱) عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال	• کاربرد رایج بین مردم • از ابزارهای شناخت • ابزار استدلال و رسیدن به دانش • ابزار فهم این‌که چه چیزهایی هست و چه چیزهایی نیست. • ابزار درک خوبی و زیبایی و بدی و زشتی کارها/ سخنان/ ادیان و مکاتب/ پیشرفت در علوم/ تصمیم‌گیری درست در زندگی/ انتخاب مشاور و ...
نظر فیلسوفان پیرامون عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال	• یک توانمندی فوق‌العاده • به صورت یک استعداد در ابتدای کودکی ← شکوفایی و فعلیت با تمرین و تربیت • عدم تربیت عقلانی خوب ← عدم توانایی تشخیص حق از باطل • تفاوت توان افراد در تعقل و استدلال • رسیدن همه به درجات خوب عقلانیت به شرط تربیت و تمرین
سروکارداشتن دانش فلسفه با استدلال‌های عقلی محض ← استفاده و همراهی بیشتر عقل و فلسفه	

۲) عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده (عالم عقل: یکی از عوالم فراتر از طبیعت و غیرقابل درک با حواس ظاهری) (خدا: عقل کل)	• موجودات مجرد از ماده و جسم • بی‌زمان و بی‌مکان • بی‌نیاز از ابزار مادی • بسیاری از فرشتگان؛ موجودات عالم عقل • دارای علم شهودی (بی‌نیاز از استدلال و مفاهیم) • توانایی روح انسان برای رسیدن به این مرتبه با تهذیب نفس (در عین داشتن قوهٔ استدلال)

عقل در یونان باستان (توجه به هر دو کاربرد عقل)	
هراکلیتوس	اعتقاد به لوگوس(به معنای) ← وجود و حقیقت متعالی / نطق و سخن و کلمه
	سخن ← (ظهور) اندیشهٔ انسان جهان و اشیاء ← (ظهور) حقیقت متعالی
ارسطو	• توجه ویژه به عقل به عنوان قوه استدلال • تقسیم عقل براساس کارکرد: عقل نظری/ عقل عملی • تقسیم دانش براساس تقسیم عقل: علم نظری/ علم عملی • عقل نظری: عقل از جهت بحث درباره اشیا و موجودات و چگونگی آن‌ها (هست‌ها و نیست‌ها)/ دانش به دست آمده از این بحث: علم نظری • عقل عملی: عقل از جهت بحث درباره رفتارهای اختیاری انسان و بایدها و نبایدهای او (بایدها و نبایدها)/ دانش به‌دست‌آمده از این بحث: علم عملی • تدوین انواع استدلال در منطق (جداسازی استدلال تجربی از عقلی محض) • نامیدن انسان به حیوان ناطق: نطق (عقل) ویژگی ذاتی انسان و جداکنندهٔ او از سایر حیوانات

عقل نزد فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا	
محدودهٔ زمانی دورهٔ جدید	از رنسانس تاکنون
محور تحولات	حدود توانایی عقل
پیش‌زمینهٔ رنسانس	حاکمیت کلیسا (دوره اول و دوم)
دورهٔ اول حاکمیت کلیسا (قرن سوم تا نهم میلادی)	● دخالت و چون چراکردن عقل؛ عامل تضعیف ایمان ● برخی بزرگان کلیسا: عقل امری شیطانی ● ایمان قوی از آن کسی است که در برابر چون و چراهای عقل بایستد و در ایمان خود استوار بماند.
دوره دوم حاکمیت کلیسا (قرن دهم تا سیزدهم میلادی)	● مطالعهٔ کتب ابن سینا، ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان ← توجه و روی‌آوردن فیلسوفان مسیحی به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی ← گسترش عقل‌گرایی و عقب‌نشینی اندیشه‌های دینی ← عقل؛ جانشین دین + به حاشیه رفتن دین در اروپا ● چرا توجه به عقل باعث این جریان شد؟ ناسازگاری عقلانیت با مبانی اولیهٔ کلیسای کاتولیک
ابتدای رنسانس	تحولات اجتماعی و فکری در تقابل با حاکمیت کلیسا/ جایگاه ممتاز برای عقل/ عقل یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی افکار و عقاید آغاز اختلاف بر سر کارآمدی عقل ← (تقسیم فیلسوفان به عقل‌گرا و تجربه‌گرا)

نظرات فیلسوفان دربارهٔ عقل (از رنسانس به بعد)	
فرانسیس بیکن (تجربه گرا)	● روش تجربی: بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر ● توصیه به دست‌کشیدن از بت‌های فلاسفهٔ قدیم و تکیه بیش از گذشته بر تجربه
دیوید هیوم (تجربه‌گرا)	● تجربه؛ تنها راه رسیدن انسان به دانش و معرفت ● جدایی کامل از عقل‌گرایان
دکارت (عقل‌گرا)	● آشنایی خوب با ریاضیات ● توجه به همهٔ توانایی‌های عقل: (بدیهیات عقلی/ استدلال عقلی محض/ تجربه) استدلال عقلی دارای توان اثباتِ: وجود خدا ـ نفس مجرد انسان ـ اختیار انسان عقل صرفاً همان دستگاه تفکر و استدلال/ عدم اعتقاد به عالم عقل به عنوان یک عالم برتر و متعالی
اوگوست کنت (تجربه‌گرا)	● عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه: کاملاً ذهنی ● نگاه فیلسوفان به جهان و هستی، ناظر بر واقعیت نیست؛ بلکه ساختهٔ ذهن و حاصل تأملات ذهنی آنان است. ● عقل فقط با روش تجربی و حسی به واقعیت و به علم دست می‌یابد. (فقط علم تجربی، علم است. فلسفه، علم نیست.) ● گسترش این دیدگاه در میان فیلسوفان اروپایی ← محدوددانستن توانایی عقل به امور تجربی ← ناممکن‌دانستن اثبات ماوراءالطبیعه و حقیقت روحی و معنوی انسان و جهان (تقلیل عقل در اروپا به عقل تجربی/ رد و اثبات منطقی و عقلی فقط در ریاضیات)